

Nagy Alexandra

A Legfelsőbb Bíróság ítélete Bartók-Balog Gyula Sándornak az Országos Rendőr-főkapitányság elleni perében*

A közigazgatási bíróság ügyében hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata

Hivatalos hivatkozás: A Legfelsőbb Bíróság 2011. március 23. napján kelt Kfv. II.37.620/2010/4. számú ítélete., KGD 2011.199.

Tárgyszavak: döntés közlése • eljárási szabályszegés • közigazgatási szerv mulasztása • ügyféli jogok, jogos érdekek • ügyintézési határidő

Értelmezett jogszabályhelyek: 1952. évi III. törvény 327. § (2) bekezdés, 328. § • 1988. évi I. törvény 21. §, 21. /A. § • 2004. évi CXL törvény 4. §, 29. § • 410/2007. Korm. rendelet 9. §

1. Tények
2. Pertörténet
3. Az ítélet jogi érvelése
4. A rendelkezés és a *ratio decidendi*
5. A jogi érvelés kritikája
6. Az eset jelentősége

1. Tények

A felperes által üzemben tartott KOE-075 forgalmi rendszámú gépjárművel 2008. november 23-án 16:02-kor Nemti település belterületén a *közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendeletnek* a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó 26. § (1) bekezdés a) pontját megszegve – ötven km/óra helyett száz km/óra sebességgel – közlekedtek, ezért a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei rendőrfőkapitány a felperest mint a gépjármű üzemeltetőjét a 2009. január 6-án kelt és 2009. április 7-én kézbesített 21000-133/12208/2008/objf. számú határozatával kilencvenezer forint közigazgatási bírság megfizetésére kötelezte.

Az Országos Rendőr-főkapitányság 2009. augusztus 4. napján kelt 21000-133/12208/4/2008/objf. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

2. Pertörténet

A felperes a jogerős közigazgatási határozattal szemben keresetet nyújtott be, melyben az ügyintézési határidő túllépése, illetve a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmére hivatkozással kérte a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését a 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 1. §-ában¹ és 4. § (1) bekezdésében² foglalt rendelkezések megsértésére alapozva.

A Fejér Megyei Bíróság 2010. március 3. napján kelt 8. K.22.787/2009/6. számú jogerős ítéletével az Országos Rendőr-főkapitányság alperes határozatát – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, azonban indokolás nélkül mellőzte a hatóság új eljárásra, és új határozat hozatalára való kötelezését.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a hatóság az ügy

érdemi elbírálására kiható, jelentős eljárási szabálysértéseket követett el azzal, hogy a bíróságot késedelmesen szabtta ki, azzal, hogy az azonnali döntéshozatal elmaradása miatt az ügyfelet jogsértően nem értesítette az eljárás megindításáról, hogy az első- és a másodfokú határozatokat késedelmesen kézbesítette, valamint, hogy a felperesi fellebbezést is késedelmesen terjesztette fel. Mindezek sértették az ügyfél tisztességes eljáráshoz való jogát, és megakadályozták a felperest a közlekedési szabályszegésért felelős személy megjelölésében, annak bizonyításában és az üzemeltetői felelősség alóli mentesülésben.

Az ítélet hivatkozott az Alkotmánybíróság 60/2009. (V. 28.) AB számú határozatára is.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben arra hivatkozott, hogy a bíróság által megállapított eljárási szabálysértések az ügy érdemi elbírálására nem voltak kihatással, ezért a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezése nem volt indokolt.

Állította továbbá azt is, hogy az eljáró bíróság nem megfelelő alperes ellen folytatta le az eljárást, tekintettel arra, hogy a 410/2007. (XII.29.) Korm. rendelet 9. § (2) bekezdés b) pontja értelmében 2010. március 1-től az 1988. évi I. törvény (Kkt.) 21. §-a szerinti bírságolással kapcsolatos másodfokú eljárás lefolytatására a budapesti rendőrfőkapitány rendelkezik hatáskörrel, amit a megyei bíróságnak hivatalból észlelnie kellett volna, és ezért a Pp. 328. § (1) bekezdése alapján a budapesti rendőrfőkapitány perbe vonása mellett az országos rendőrfőkapitányt a perből el kellett volna bocsátania.

A LB a felülvizsgálati eljárásban a Fejér Megyei Bíróság 8. K.22.787/2009/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és a fel-

* Szakmai lektor: Kovács András.

- 1 Ket. 1. § (1) A közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartani a jogszabályok rendelkezéseit. Hatáskörét a jogszabályokban előírt célok megvalósítása érdekében, mérlegelési és méltányossági jogkörét a jogalkotó által meghatározott szempontok figyelembevételével és az adott ügy egyedi sajátosságaira tekintettel gyakorolja.
- 2 Ket. 4. § (1) Az ügyfeleket megilleti a tisztességes ügyintézéshez, a jogszabályokban meghatározott határidőben hozott döntéshez való jog és az eljárás során az anyanyelv használatának joga.

peres keresetét elutasította. A LB tanácsában Kaszainé dr. Mezey Katalin, mint a tanács elnöke, Tóth Kincső előadó bíró és Kalas Tibor bíró járt el.

3. Az ítélet jogi érvelése

A LB a felülvizsgálati eljárás során az egész elsőfokú bírósági eljárást felülvizsgálta, mely alapján a következőket rögzítette ítéletének indokolásában.

A LB álláspontja szerint a felperes a megfelelő alperes ellen indított keresetet, és az eljárás bírósága is a megfelelő – a másodfokú közigazgatási határozatot hozó – alperessel szemben folytatta le az eljárást, ugyanis a *Pp. 327. § (2)* bekezdése alapján a keresetet az ellen a közigazgatási szerv ellen kell benyújtani, amelyik a felülvizsgálni kért határozatot hozta.

2009. november 8-án – vagyis az elsőfokú eljárás megindításakor – ugyanis, a közigazgatási bírósággal sújtandó közlekedési szabályszegések köréről, az e tevékenységekre vonatkozó rendelkezések megsértése esetén kiszabható bírságok összegéről, felhasználásának rendjéről és az ellenőrzésben történő közreműködés feltételeiről szóló *410/2007. (XII. 29.) Korm. rendelet* azon *9. § b) pontja* volt a hatályos rendelkezés, mely szerint a *Kkt. 21. §-a* szerinti bírsággal kapcsolatos eljárás lefolytatására másodfokon az országos rendőrfőkapitány rendelkezett hatáskörrel.

A *Pp. 328. § (1)* bekezdés alkalmazásának – miszerint, ha az a közigazgatási szerv, amely a határozatot hozta megszűnik, vagy az ügy időközben más közigazgatási szerv hatáskörébe került, azt a közigazgatási szervet kell alperesként perbe vonni, amelynek hatáskörébe az új rendelkezés szerint a közigazgatási határozat meghozatala tartozik – törvényi feltétele nem állt fenn, mert e szabály szerint az új hatásköri szabályok figyelembevételével akkor kell a per alperesét megjelölni, ha a másodfokú határozat meghozatalát követően, és a keresetlevél előterjesztését megelőzően következik be a jelölt hatásköri változás. Jelen ügyben azonban a keresetlevél előterjesztésének időpontjában az alperes hatáskörébe tartozott a bírsággal kapcsolatos másodfokú eljárás lefolytatása.

Ezen túlmenően azonban az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem megalapozott, mert az elsőfokú bíróság helytelenül ítélte meg a hatósági eljárás törvényességét a rendelkezésre álló adatok alapján, és ezért megalapozatlanul állapította meg, hogy az eljárás közigazgatási hatóságok törvénysértő eljárást folytattak le, és a felperes kereseti kifogásait tévesen és több szempontból indokolás nélkül fogadta.

Ezért a jogerős ítélet sérti a *Pp. 206. § (1)* bekezdését.

A felperes keresetében arra hivatkozott, hogy az eljáró hatóságok lényeges eljárási szabályokat sértve hozták meg döntéseiket, a hatóság késedelmes ügyintézése és ügyféli jogainak korlátozása miatt az eljárás törvénytelen volt.

A LB rámutatott arra, hogy a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során a felperes kizárólag eljárási szabálysértésre hivatkozással is vitathatja a határozat törvényességét, azonban ezen indok a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezéséhez csak abban az esetben vezethet, ha az ügy érdemi elbírálását befolyásolták az eljárási szabálytalanságok, vagy-

is ha az eljárást törvényesen folytatták volna le, az más tartalmú döntést eredményezett volna.

A közigazgatási hatóságnak minden esetben az adott közigazgatási eljárás idején hatályos rendelkezéseket kell alkalmaznia, és a bíróságnak azt kellett volna vizsgálni, hogy azokat a közigazgatási hatóság betartotta-e, továbbá, hogy történt-e olyan eljárási szabálysértés, amely kihatott az ügy érdemi elbírálására.

A LB álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a hatósági eljárásban sérültek a *Ket. 1. §-a, 4. § (1)* bekezdésében, *29. § (4)* bekezdés *b)* pontjában³ foglalt rendelkezések.

A *Kkt. 21. § (3)* bekezdése alapján ugyanis a bíróságot a *Kkt. 21. § (1)* bekezdésében írt szabályszegések – így a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó szabály megsértése – miatt az előírás megszegését követő hatvan napon belül kell kiszabni.

A szabálysértést 2008. november 23-án követték el. Az elsőfokú hatóság a határozatát 2009. január 6-án, azaz hatvan napon belül hozta meg, tehát a bíróság kiszabásakor az elsőfokú hatóság nem lépte túl a hatvan napot, ezért nem intézkedett késedelmesen.

A határozat meghozatalának napja ugyanis a határozat kelteként feltüntetett időpont, a *Ket. 72. § (1)* bekezdés *f) pontja*⁴ szerint, és nem a *Ket. 78. § (6)*⁵ bekezdése szerinti döntés közlésének időpontja, azaz a határozat kézbesítésének napja.

A hatóság tehát hatvan napon belül egy egyszerű megítélésű ügyben, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a fényképfelvételen látható gépjárműnek ki az üzemben tartója és mekkora mértékű a sebességtűllépés. Egyéb bizonyítási eljárás lefolytatására nem volt szükség, és a döntésre azonnal sor került. Ezért az eljárás megindításáról szóló értesítést a *Ket. 29. § (4)* bekezdése szerint mellőzni lehetett, tehát az értesítés elmaradása miatt az elsőfokú hatóságot mulasztás nem terhelte.

A LB álláspontja szerint ugyanis ezen eljárás sajátos jellegéből eredően a felperes elsőfokú eljárásban való részvételét – ideértve ügyféli jogainak gyakorlását is – maga a törvény zárta ki, ugyanis a határozat meghozatalakor hatályos – és alkalmazandó – *Kkt. 21/A. § (5)* bekezdése szerint az ügyfélnek a bírósá-

3 *Ket. 29. § (3)* Ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, az eljárás megindításáról [...] ügyfelet [...] értesíteni kell. (4) Az értesítés csak akkor mellőzhető, ha *b)* az egyszerű megítélésű, a tényállás előzetes tisztázását nem igénylő ügyben az eljárás megindítása után azonnal sor kerül az érdemi határozat meghozatalára [...].

4 *72. § (1)* A határozatnak tartalmaznia kell *f)* a döntéshozatal helyét és idejét, a döntés kiadományozójának a nevét, hivatali beosztását.

5 *78. § (1)* A határozatot közölni kell az ügyféllel és azzal, akire nézve az jogot vagy kötelezettséget állapít meg, az ügyben eljáró szakhatósággal és a jogszabályban meghatározott más hatósággal vagy állami szervvel. (6) A döntés közlésének napja az a nap, amelyen azt kézbesítették, szóban vagy távközlési eszköz útján, illetve elektronikus úton közölték. A hirdetmény útján közölt döntést a hirdetmény kifüggesztését követő tizenötödik napon kell közölniük tekinteni.

got kiszabó határozat kézhezvételét követően nyolc napon belül van lehetősége arra, hogy mentesülését igazoló bizonyítékaikat előterjessze.

Ennek következtében nem a hatóság akadályozta meg az ügyféli jogok gyakorlását, hanem annak korlátozása a jogalkotó akaratára vezethető vissza, mely okból ez nem minősülhet eljárási szabálysértésnek, és nem értékelhető a hatóság terhére.

Tévedett tehát az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a hatóság törvénysértően járt el, amikor a felperest az eljárás megindításáról nem értesítette, így azon megállapítás is téves, mely szerint a felperes ügyféli jogai sérültek és számára nem volt biztosított a tisztességes, törvényes eljárás.

Mivel a *Kkt. 21. § (1) bekezdés a) pontja* alapján a gépjármű üzemben tartója – illetve a *21/A. § (2) bekezdésében* meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy – felel azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó, külön jogszabályban meghatározott egyes közlekedési előírásokat betartsák, a sebességtúllépés miatt indult hatósági eljárásban vagy az üzemben tartót, vagy a gépjárművet használatra átvevő személyt kell elmarasztalni.

A gépjárművet használatra átvevő személyt a *Kkt. 21/A. § (2) bekezdése* szerinti módon az üzemben tartónak kell megjelölnie, mert ennek hiányában az üzemben tartó a *Kkt. 21/A. § (1) bekezdése* alapján nem mentesülhet a felelősségre vonás alól.

Figyelemmel arra, hogy a *Kkt. 21/A. § (5) bekezdése* szerinti mentességi kérelem előterjesztésére nyitva álló határidőben a felperes mentességére irányuló nyilatkozatot nem tett, továbbá fellebbezésében sem állította, hogy más személy vezette gépjárművét, ezért a hatósági eljárás őt a felelős személyének megnevezésében nem akadályozhatta, és a fel nem merülő bizonyítást sem lehetetlenítette el.

Tekintettel arra, hogy a felperes által üzemben tartott gépjárművel a határozatban megjelölt időpontban a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó szabály megsértésével közlekedtek és a felperes a mentesülés lehetőségével nem élt, elmarasztalása törvényes eljárásban jogszerűen történt. Ezért a közigazgatási határozatok törvényességét vitató felperesi kereset megalapozatlan volt, azt az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítania.

A LB álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróság azon hivatkozása is, hogy a közigazgatási hatóságok eljárása nem felelt meg a Ket. garanciális követelményeinek.

A *Pp. 339/A. §-a* alapján ugyanis a bíróságnak a közigazgatási határozatokat a meghozatalukkor hatályban volt rendelkezések alapján kell vizsgálnia, ezért az AB 60/2009. (V. 28.) számú határozata jelen ügyben nem volt figyelembe vehető. Az alkotmánybírósági határozat ugyanis a *Kkt. 21/A. § (5) bekezdését* utólagosan semmisítette meg a határozat kihirdetése napjával.

4. A rendelkezés és a *ratio decidendi*

A döntés két részből áll, amelyek a következők: 1. Azt a közigazgatási szervet kell alperesként perbe vonni, amelynek a keresetlevél előterjesztésének időpontjában hatáskörébe tartozott

a bírsággal kapcsolatos másodfokú eljárás lefolytatása (*Pp. 327. § (2) bekezdése*).⁶

2. A felperes által üzemben tartott gépjárművel a határozatban megjelölt időpontban a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó szabály megsértésével közlekedtek, a felperes a mentesülés lehetőségével nem élt, elmarasztalása törvényes eljárásban jogszerű volt, így a közigazgatási határozatok törvényességét vitató felperesi kereset megalapozatlan, azt az elsőfokú bíróságnak jogszerűen el kellett volna utasítania (*Kkt. 21/A. § (5) bekezdése, Kkt. 21. § (1) bekezdés a) pontja*).⁷

5. A jogi érvelés kritikája

A LB jogi érvelése álláspontom szerint elfogadható. A bíróság ugyanis a hatályos jogi normákat követve hozta meg a döntését és helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság helytelen jogértelmezésre alapított ítéletét.

Véleményem szerint azonban a felperes által hivatkozottak az ügyfél szempontjából tartalmaznak méltányolható indokokat az elsőfokú közigazgatási eljárással szemben, annak ellenére, hogy a LB döntése a hatályos jogi szabályozásnak teljes mértékben megfelelő. A Ket. egyik legfontosabb alapelveinek minősített „ügyféli jogok minél teljesebb figyelembevétele” ugyanis jelen esetben álláspontom szerint is bizonyos mértékben sérelmet szenved, annak ellenére, hogy a LB helyesen állapította meg, hogy a Kkt. vonatkozó rendelkezései szerint a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó szabály megsértése miatt hatvan napon belül kell a bírságot kiszabni,

6 Pp. 327. § (2): A keresetet az ellen a közigazgatási szerv ellen kell indítani, amelyik a felülvizsgálni kért határozatot hozta.

7 Kkt. 21. § (1) A gépjármű üzemben tartója, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy felel azért, hogy az általa üzemeltetett, illetve használt gépjárművel a) a megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó – külön jogszabályban meghatározott – egyes előírásokat betartásra kerüljenek. (2) Ha az (1) bekezdés szerinti egyes előírásokat megszegik, az üzemben tartóval, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személlyel szemben 30 000 forinttól 300 000 forintig terjedő közigazgatási bírságot kell kiszabni. (4) A bírsággal kapcsolatos eljárás lefolytatására a Kormány által rendeletben kijelölt hatóság jogosult. A bírságot a hatóság az (1) bekezdésben meghatározott előírás megszegését követő 60 napon belül szabja ki. (5) A Kormány rendeletben állapítja meg azon szabályszegések körét, amelyek esetén az érintett gépjármű üzemben tartója, illetve a 21/A. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a gépjárművet használatra átvevő személy közigazgatási bírsággal sújtandó. 21/A § (2) Ha a gépjárművet az üzemben tartó a szabályszegést megelőzően más természetes személy vagy nem természetes személy használatába adta, és ezt a használatba vevő személy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozattal igazolja, vagy olyan menetlevéllel, illetve fuvarlevéllel igazolja, amelyek a (4) bekezdés szerinti adatokat tartalmazzák, a közigazgatási bírságot a használatba vevő személlyel szemben kell kiszabni. (5) Az (1)-(2) bekezdés szerinti igazolást az üzemben tartó a közigazgatási bírságot kiszabó határozat kézbesítését követő 8 munkanapon belül küldheti meg a hatóságnak.

– ahogyan ez jelen esetben meg is történt –, vagyis a döntés meghozatalára nyitva álló határidő hatvan nap, ami nem foglalja magában azt az időintervallumot, amikor a hatóság gondoskodott a döntés közléséről, illetve a hatóság döntését az ügyfélnek kézbesíti.

E témában a LB jelen határozatának meghozatalát megelőzően már megszületett az 1/2010. (II. 18.) Közigazgatási jogegységi határozat, amely rögzíti, hogy a Kkt. 21. § (4) bekezdésében szabályozott határidő speciális eljárási határidő, az ügyintézés azon módjára vonatkozik, amikor a hatóság az ügyben bírságot szab ki, és nem értékelhető anyagi jogi határidőként. A jogegységi határozat szerint, mivel e határidő megsértéséhez a Kkt. jogkövetkezményt nem határoz meg, ezért azt a Ket. szerinti ügyintézési határidőként lehet értékelni.

Az, hogy a döntés meghozatalára nyitva álló hatvan napos határidő magába foglalja a határozat ügyfél részére történő kézbesítését, nem is lenne kívánatos, hiszen a hatóságok rendelkezésére álló tényleges ügyintézési határidőt indokolatlanul szűkre szabná, ha még a kézbesítés bizonytalan, pontosan nem kalkulálható hosszabb-rövidebb időtartamát is bele kellene számítaniuk az ügyintézési határidőbe. Kérdésként vetődhet fel azonban, hogy az ügyfél érdekeit szem előtt tartva kívánatos lenne-e a döntés közlésével kapcsolatban valamiféle határidőt szabni a hatóságok számára.

Az elemzett jogeset szerint a hatóság ugyanis a döntést 2009. január 6-én meghozta, amelyet csak 2009. április 7-én kézbesítettek. Nyilvánvaló tehát, hogy a hatóság a döntés közléséről csak jóval a döntés meghozatala után – mintegy kilencven nap elteltével – gondoskodott. Arról azonban nincs szó a jogesetben, hogy a hatóságnak erre bármiféle ésszerű indoka lett volna, és ez a tények ismeretében nem is valószínűsíthető, továbbá véleményem szerint egy már meghozott döntés esetében ez a határidő indokolatlanul hosszúnak tűnik.

Mindezek alapján ugyan a hatóság a jogszabályban foglalt kötelezettségeinek határidőben tett eleget, tehát a határidőket tekintve jogsértés nem történt, azonban a döntés közlésének indokolatlan elhúzódnása más szempontból ugyan, de ügyféli jogokat – mint a jogeset által is kiemelt tisztességes eljárás-hoz való jogot – érinthet, adott esetben sérthet. Mint ismert, a hatóságnak az eljárás során az ügyfél érdekeit szem előtt kell, pontosabban kellene tartania.

Gondoljunk csak arra, hogy ha az ügyfél – aki a vonatkozó jogeset szerint a személygépkocsi üzembentartója –, jóval a szabálysértés elkövetését követően kapja csak meg a hatóság – megengedett legnagyobb sebességre vonatkozó szabály megsértése miatt – bírságot kiszabó határozatát, nagy valószínűséggel nem tudja áthárítani a felelősségét, nem tudja bizonyítani azt, hogy adott időpontban a személygépkocsit nem ő vezette, illetve azt, hogy ki vezette. Ennek indoka pedig nem az, hogy a mentességi kérelem előterjesztésére nyitva álló határidővel lenne probléma – hiszen az ügyfél a határozathozatalakor hatályos és alkalmazandó rendelkezések szerint a bírságot kiszabó határozat kézhezvételét követő nyolc napon belül terjeszthette volna elő a mentesülést igazoló bizonyítékait –, hanem „csupán” az, hogy az idő múlásával az emberi emlékezet is kopik. Az ügyfél nem „kényszeríthető” arra, hogy egy kö-

zel öt hónappal korábban történt esetet a maga teljességében felidézzen, különösen abban az esetben, ha a személygépkocsit nem ő vezette, és esetleg több személy is vezethette. Jelen jogesetben ugyan az ügyfél nem hivatkozik arra, hogy más személy vezette volna a járművet, vagyis hogy a hatósági eljárás őt a felelős személyének megnevezésében akadályozta volna, mindenesetre ezt a lehetőséget véleményem szerint akkor sem lehetne elzárni az ügyfél elől, hiszen bár jelen esetben ez a kérdés nem releváns, más esetekben az lehet, és a felelősség-telepítés kérdésének megoldásához nagyban hozzájárulhat.

Az 1/2010. (II. 18.) Közigazgatási jogegységi határozat ugyanezeket a megállapításokat rögzítette, amikor kimondta, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 21. §-ának (4) bekezdésében szabályozott hatvan napos bírságkiszabási határidő túllépése az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésnek minősülhet. Kimondta továbbá, hogy a Ket. 4. § (1) bekezdés alapján az ügyfelet megilleti a tisztességes ügyintézéshez való jog, és álláspontja szerint, ha a határozat meghozatala az előírt határidőben történik, de a kézbesítés és a döntés meghozatala között indokolatlanul hosszú idő telik el, akkor az is a tisztességes ügyintézéshez való jog sérelmével járhat. Ekkor az eljárási jogszabálysértés a döntés érdemére is kihat.

A jogegységi határozat jelentőségét, és az ott rögzítettek társadalmi támogatottságát mutatja álláspontom szerint az is, hogy annak meghozatalát követően rövid idővel a 86/2010 (III. 26.) Kormányrendelet módosította és kiegészítette a 410/2007 (XII. 29.) Kormányrendelet 9. §-át a (4) bekezdéssel, miszerint a Kkt. 21 § (3) bekezdése szerinti hatvan napos határidő jogvesztő és a határidő számítása során a bírság akkor tekinthető kiszabottnak, ha a határozatot az ügyfélnek a Ket. szerint kézbesítették.

E jogszabály-módosításra tekintettel ugyan a 3/2010 (V. 17.) Közigazgatási jogegységi határozat kimondta, hogy a 1/2010. (II. 18.) Közigazgatási jogegységi határozat nem alkalmazható a 2010. április 1. napját követően kézbesített közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata során, azonban a jogegységi határozatban rögzítetteket ez érdemben nem érintette.

Fontosnak tartom kiemelni, hogy az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CLXXII. törvény, 11. § (4) bekezdésében foglaltak szerint a Kkt. 21 § (3) bekezdése szerinti hatvan napos határidő 2011. január 1. napjától kilencven napra emelkedett, amely mutathatja azt, hogy a korábban hatvan napos határidőre leszűkített időtartam túl rövidnek bizonyult a gyakorlatban.

Az elemzett jogeset másik „kritikus” kérdése, hogy sérti-e az ügyfél jogait az, hogy ha az eljárás jellegénél fogva – egyszerű megítélésű ügy, azonnali döntéshozatal a hatóság részéről – annak megindításáról nem kell értesíteni az ügyfelet. A LB itt helyesen rámutat arra, hogy kétség kívül az ügyféli jogok korlátozásáról van szó, hiszen az ügyfél – mivel nem tud az eljárás megindításáról – jogait nem is gyakorolhatja.

Mivel azonban az ügyfél értesítése mellőzhető volt a jelen ügyben – az elkövetéskor hatályos jogi szabályozás szerinti speciális rendelkezések miatt –, ennek elmaradása nem

értékelhető a hatóság terhére. Jogszabálysértés tehát ez esetben sem történt, azonban késedelmes kézbesítés esetén sérülhetnek az ügyfél jogai, mégpedig „quazi” jogszerűen. Az ügyfélnek azt a jogát ugyanis, hogy az eljárás megindításáról tudomást szerezzen, a jogalkotó zárta ki, míg azt, hogy saját maga számára megfelelő időben gondoskodhasson felelőssége esetleges jogszerű áthárításáról, a hatóság a késedelmes kézbesítéssel akadályozhatja a fentebb már kifejtett időmúlás miatt.

Mindezt szem előtt tartva szükségesnek érzem még egyszer hangsúlyozni, hogy a LB véleményem szerint is helyesen döntött, amennyiben a jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelést tartjuk szem előtt. A konkrét döntés kritikájaként fogalmazható meg azonban, hogy a LB szinte kizárólagosan és szűken értelmezve a döntés szabályos, illetve szabálytalan voltának kérdését elemezte, és nem kellő súllyal vette figyelembe az ügyféli jogokat, illetve jogos érdekeket. A hatóság a jogszabályi rendelkezéseket nem sértette meg, de kétség kívül mulasztott, hiszen indokolatlanul hosszú idő után gondoskodott a döntés közléséről. Kiemelésre érdemesnek tartom, hogy e mulasztásnak a hatóságra nézve semmilyen jogkövetkezése nem volt. Ez abból a szempontból lehet problematikus, ha összevetjük az ügyféli mulasztás megítélésével. Ugyanis amennyiben az ügyfél mulaszt, annak kétségkívül negatív hatásai vannak az ügyfélre nézve, hiszen mulasztása vagy kizárja azt a lehetőséget, hogy bizonyos kérelmeket – jelen esetben például a mentességi kérelmet – előterjesszen, vagy a kiszabott bírság fokozódik, és persze a sort lehetne még folytatni számos az ügyfél vonatkozásában, késedelme esetén, a jogszabály alapján alkalmazható jogkövetkezményekkel.

6. Az eset jelentősége

Az általam elemzett jogesetben sajátos kérdésként jelentkezik a jogszerűség és a Ket. alapelveinek, elsősorban az ügyfél jogainak minél teljesebb érvényre juttatása és a tisztességes eljárás-hoz való jog érvényesülése.

Amint rögzítettem, a hatóságok, legalábbis a döntés megalkotottságát tekintve, jogszerűen jártak el, de ez a jogszerűség negatív hatással volt az ügyféli jogokra.

Egy idealizált esetben a jogszerűség, jogbiztonság, ügyféli jogok hármasa együttesen, egymásra korlátozás nélkül hatna, de ez persze a gyakorlatban nem kivitelezhető, mintegy „lehetetlen küldetés” a jogalkotó számára. Ahogy azonban a jogesetből is kitűnik, bizonyos joghézagokat – mint például a döntés közléséről történő gondoskodás kérdése, az ügyfél értesítése az eljárás megindításáról az egyszerű megítélésű ügyekben is – a jogalkotó az iménti hármast minél teljesebb érvényre juttatása érdekében kitölthetett volna már korábban is.

A jogeset jelentősége abból is megállapítható, hogy számos ilyen ügy volt folyamatban, példaként említem a 2012. évi 209-es számú BH alapjául szolgáló ügyet, amely hasonló kérdéseket, problémákat fogalmaz meg. A „téma” mind a laikus, mind a jogász társadalomban kiemelt szerepet kapott, hiszen több általam már fentebb bemutatott jogegységi határozat, valamint jelentős jogszabályváltozások alapja volt, és ez utóbbiak a korábban nem rendezett kézbesítési határidőket is jogszabályi szinten rögzítették. Így e jogeset, nemcsak mint egyedi döntés fontos, hanem az adott jogterületen belül is jelentős.

Nagy Alexandra IV. évf. joghallgató • Miskolci Egyetem Állam- és Jogi tudományi Kar • szandi1605@freemail.hu